

رویا خالقی: نقش کلیدی جی‌سی‌اف در تامین گاز جهان

سیاست‌گذاران انرژی جهان نگاه ویژه‌ای به «گاز» به‌عنوان سوخت پاک در آینده انرژی جهان دارند، پیش‌بینی موسسه‌های معتبر بین‌المللی حاکی از آن است که سهم گاز در سبد انرژی جهان تا سال ۲۰۴۰ به‌طور قابل توجهی افزایش می‌یابد و گاز نقشی راهبردی در قدرت، تولیدکنندگان و دارندگان این منبع ایفا می‌کند.

دیمیتری سوکولوف، رئیس دیپارتمان اداره اقتصادی و الگوسازی انرژی مجمع کشورهای صادرکننده گاز (جی‌سی‌اف) در این زمینه (افزایش سهم گاز در سبد انرژی جهان تا سال ۲۰۴۰) می‌گوید: در سال‌های گذشته نرخ رشد تقاضای گاز طبیعی نسبت به دیگر سوخت‌های فسیلی بیشتر و نمودار آن در ترکیب انرژی جهان همواره صعودی بوده است. براساس چشم‌انداز گاز جی‌سی‌اف سهم گاز طبیعی در ترکیب انرژی جهان از ۱۸ درصد در سال ۱۹۹۰ به ۲۲ درصد در سال ۲۰۱۶ رسیده است و انتظار می‌رود تا سال ۲۰۴۰ سهم این حامل انرژی به ۲۶ درصد برسد، این درحالی است که تقاضا برای نفت تا سال ۲۰۴۰ از ۳۲ درصد به ۲۹ درصد کاهش می‌یابد.

وی بر نقش کلیدی گاز طبیعی در دوران گذار انرژی که اکنون در جریان است، اشاره و تصریح می‌کند: باور داریم دو دهه آینده دورانی بسیار ویژه برای گاز طبیعی خواهد بود، زیرا این سوخت به ما امکان می‌دهد همه بخش‌های اقتصاد نوین را پوشش دهیم.

سوکولوف با بیان اینکه براساس پیش‌بینی جی‌سی‌اف، تقاضای گاز در سال ۲۰۴۰ میلادی حدود ۵۰ درصد افزایش می‌یابد و از رقم ۳.۶ تریلیون مترمکعب کنونی به ۵.۳ تریلیون مترمکعب می‌رسد، می‌افزاید: اعضای مجمع کشورهای صادرکننده گاز نقشی کلیدی در تامین گاز مورد نیاز جهان خواهند داشت.

ایران، پیشرو در استفاده از گاز طبیعی در بخش حمل و نقل

«آیا در سال ۲۰۴۰ میلادی نفت همچنان سوخت اول خواهد بود؟» این

پرسشی است که بسیاری مطرح می‌کنند. برخی معتقدند عمر سوخت‌هایی مانند نفت و زغال سنگ رو به پایان است و برخی دیگر اما می‌گویند نفت و زغال سنگ همچنان سوخت نخست در دهه‌های آینده خواهد بود. این پرسش را رئیس دپارتمان اداره اقتصادی و الگوسازی انرژی جی‌سی‌سی‌اف این‌گونه پاسخ می‌دهد: طبق پیش‌بینی جی‌سی‌سی‌اف سهم گاز در سبد انرژی جهان در سال ۲۰۴۰ به ۲۶ درصد می‌رسد. این عدد با فرض ادامه شرایط کنونی به دست آمده است، در حالی که می‌تواند افزایش یابد، زیرا ظرفیت بالایی در کشورهای آسیایی برای استفاده از گاز به جای زغال سنگ وجود دارد.

وی با بیان اینکه براساس تازه‌ترین گزارش مجمع کشورهای صادرکننده گاز که به‌زودی منتشر می‌شود با لحاظ کردن برخی عوامل همانند جایگزین کردن گاز با فرآورده‌های نفتی در بخش حمل‌ونقل، سهم گاز در سبد انرژی جهان از نفت پیشی خواهد گرفت، یادآور می‌شود: ما با سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) برای ایجاد توازن در بازار انرژی همکاری نزدیکی خواهیم داشت. بسیاری از کشورهای عضو جی‌سی‌سی‌اف در اوپک حضور دارند. هدف اعضای مجمع کشورهای صادرکننده گاز تنها تبلیغ مصرف گاز نیست، بلکه ثبات در بازار انرژی، حمایت از سوخت‌های هیدروکربوری و صادرات نفت نیز برای ما اهمیت دارد.

سوکولوف با اشاره به اینکه ایران یکی از بزرگ‌ترین کشورهای دنیاست که در بخش حمل‌ونقل از گاز استفاده می‌کند و ظرفیت بالایی هم در این بخش دارد، می‌گوید: مباحث کارشناسی زیادی در مجمع کشورهای صادرکننده گاز درباره چگونگی استفاده از سوخت گاز در بخش حمل‌ونقل انجام می‌شود، ایران می‌تواند به‌عنوان یکی از پیش‌تازان استفاده از گاز در بخش حمل‌ونقل، کمک کننده باشد.

وی معتقد است: استفاده از گاز در بخش حمل‌ونقل افزون بر کمک به محیط زیست برای مصرف‌کنندگان نیز سودآور خواهد بود.

گاز رقیب تجدیدپذیرها نیست

پایان‌پذیر بودن انرژی‌های فسیلی و افزایش انواع گازهای گلخانه‌ای سبب شده است سرمایه‌گذاری جهانی در انرژی‌های تجدیدپذیر در سال‌های اخیر رشد بی‌سابقه‌ای داشته باشد و بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته استفاده از این انرژی را در سبد سوخت خود قرار دهند. براساس گزارش‌های معتبر بین‌المللی، سهم انرژی‌های تجدیدپذیر در سبد انرژی دنیا تا سال ۲۰۳۰ میلادی دو برابر می‌شود و ۶ درصد از کل انرژی

مصرف دنیا از طریق انرژی‌های تجدیدپذیر تامین خواهد شد.

چین، آمریکا، برزیل، آلمان و کانادا بیشترین ظرفیت تولید الکتریسته از انرژی‌های تجدیدپذیر را دارند و انرژی‌های تجدیدپذیر در سبد انرژی مصرفی کشورهایمانند اروگوئه، کاستاریکا، ایسلند و پاراگوئه درصد بالایی را به خود اختصاص داده است.

رئیس دپارتمان اداره اقتصادی و الگوسازی انرژی مجمع کشورهای صادرکننده گاز درباره تأثیر انرژی‌های تجدیدپذیر بر کم کردن نقش نفت و گاز توضیح می‌دهد: بر اساس مطالعات جی‌سی‌اف گاز تا سال ۲۰۴۰ میلادی شریک مطمئنی برای توسعه تجدیدپذیرها خواهد بود. آنچه در اروپا هم‌اکنون شاهد هستیم توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر مبتنی بر عرضه مستمر گاز طبیعی است. معتقدم حتی با توسعه گسترده انرژی‌های تجدیدپذیر، سهم گاز طبیعی کم نمی‌شود و سهم دیگر انواع سوخت از جمله زغال سنگ به شدت کاهش می‌یابد.

وی با یادآوری اینکه بر اساس پیش‌بینی‌ها، جمعیت دنیا تا سال ۲۰۴۰ میلادی به بیش از ۹ میلیارد نفر می‌رسد که نیازمند انرژی پاک هستند، تصریح می‌کند: ما نمی‌گوییم گاز رقیب انرژی‌های تجدیدپذیر است، بلکه اعتقاد داریم که گاز شریک بسیار خوب در تحول ساختارهای انرژی به سوی یک ساختار کم کربن است.

سوکولوف با اشاره به فعالیت‌های مجمع کشورهای صادرکننده گاز در زمینه انرژی‌های تجدیدپذیر در دبیرخانه این مجمع، می‌افزاید: همه مسائل مربوط به گاز طبیعی برای کمک به توسعه پایدار و تغییر آب و هوایی در دبیرخانه بررسی می‌شود. همسو با این موضوع، دبیرکل این مجمع پارسال در نشست تغییرات اقلیمی کاپ ۲۴ در لهستان گزارشی درباره دیدگاه و نقش گاز و چگونگی کمک این سوخت به ساختار کم‌کربن ارائه داد.

رئیس دپارتمان اداره اقتصادی و الگوسازی انرژی جی‌سی‌اف می‌افزاید: بعضی از دستاوردهای دورنمای جهانی‌گاز پارسال به گروه جی ۲۰ که متشکل از وزیران امور اقتصاد و دارایی و مسئولان بانک‌های مرکزی ۲۰ اقتصاد مطرح دنیا است، ارائه شد و امسال نیز در نشست این گروه که ماه ژوئن (خرداد- تیر) در ژاپن برگزار می‌شود، ارائه خواهد شد. در واقع ما به‌طور فعال برای استفاده از سوخت گاز تبلیغ می‌کنیم.

«تحریم» حق انتخاب را از مصرف‌کنندگان می‌گیرد

«تأکید بر ارزش‌گذاری عادلانه منابع گاز بر مبنای حق حاکمیت کشورهای عضو برای تعیین سیاست‌ها و مقررات متناسب و اعتراض ما به تحریم‌های یکجانبه که مورد تأیید نهادهای مسئول در سازمان ملل متحد نیست». این بخشی از بیانیه پایانی چهارمین نشست سران مجمع کشورهای صادرکننده گاز است که نوامبر ۲۰۱۷ در سانتاکروز بولیوی برگزار شد. در این بند بر رد تحریم‌ها و لزوم اقدام‌های هماهنگ کشورها برای مقابله با اعمال تحریم‌های یکجانبه از سوی برخی کشورها علیه یک یا چند کشور عضو مجمع کشورهای صادرکننده گاز تأکید شده است. همسو با این موضوع رئیس‌دپارتمان اداره اقتصادی و الگوسازی انرژی جی‌سی‌س‌اف به این پرسش؛ «تحریم ایران را به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان گاز چگونه ارزیابی می‌کنید؟» می‌گوید: کشور شما هم اکنون بعضی از چالش‌های نا‌عادلانه را که ناشی از تحریم‌هاست، تجربه می‌کند که این موضوع توسعه منابع گاز طبیعی را محدود می‌سازد. موضوع تحریم در بیانیه سانتاکروز نیز اعلام شده که تحریم‌هایی که فراتر از سازمان ملل متحد وضع شوند، نمی‌توانند مشروعیت داشته باشند. رهبران ما پیش از این، رویکرد خود را در برابر این وضع و اعمال تحریم‌ها علیه بعضی کشورهای عضو اعلام کرده‌اند.

وی، تحریم را به ضرر هر دو گروه تولیدکننده و مصرف‌کننده عنوان می‌کند و می‌گوید: محدودیت عرضه، حق انتخاب را از مصرف‌کنندگان می‌گیرد و چالش جدی برای آنان (مصرف‌کنندگان) در بخش‌های صنعتی و عمومی ایجاد می‌کند، همچنین تحریم‌ها بی‌ثباتی و پیش‌بینی ناپذیری را در بازارهای جهانی ایجاد می‌کند.

سوکولوف، از «تحریم» به‌عنوان یکی از محورهای اصلی نشست ماه نوامبر سران مجمع کشورهای صادرکننده گاز در مالابو، گینه استوایی، نام می‌برد و می‌گوید: تحریم افزون بر ایران، برخی دیگر از تولیدکنندگان گاز عضو جی‌سی‌س‌اف را نیز تحت تأثیر قرار داده است، پیامد اقتصادی این تحریم‌ها به ضرر تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان خواهد بود.